

O'ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETI JIZZAX FILIALI

ISSN 2181-3884

ZAMONAVIY ILMIY-TEXNIK TADQIQOTLAR

xalqaro jurnali

Vol. 2 No. 2

2026

**International Journal of
Contemporary Scientific
and Technical Research**

**Volume 2 Issue 2
2026**

**Zamonaviy ilmiy-texnik
tadqiqotlar xalqaro jurnali**

**2-son
2026**

**Международный журнал
современных научно-
технических
исследований**

**Том 2 Выпуск 2
2026**

MIRZO ULUG'BEK NOMIDAGI O'ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETINING JIZZAX FILIALI

Xalqaro ilmiy-elektron jurnali

Tahrir kengashi raisi:

P.f.d., prof., O.X. Turakulov

Bosh muharrir:

A.A. Abdumalikov

Tahrir kengashi mas'ul kotibi:

D.M. Jomurodov

Tahririyat hay'ati:

1. B.f.d., prof., S. Murodova (O'zMU Jizzax filiali, UZB)
2. P.f.n., prof., S. Usmanov (O'zMU Jizzax filiali, UZB)
3. T.f.n., dos., S. Tavboev (O'zMU Jizzax filiali, UZB)
4. F.f.d., prof., N. Djusupov (O'zDJTU, UZB)
5. T.f.d., dos., S. Ruzimov (TTPU, UZB)
6. P.f.d., prof., G. Lekerova (SKU, KZH)
7. DSc., Ali Coşkan (ASUI, TR)
8. T.f.d., prof., D. Irgasheva (TATU, UZB)
9. T.f.d., prof., I. Siddikov (NRU TIIAME, UZB)
10. T.f.n., dos., S. Eshkabilov (NDU, US)

Zamonaviy ilmiy-texnik tadqiqotlar xalqaro elektron jurnali (International Journal of Contemporary Scientific and Technical Research) O'zMU Jizzax filiali Kengashining qaroriga asosan tashkil etilib, 2022-yil 9-sentabrda O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №038200 raqami bilan ro'yxatidan o'tkazilgan, shuningdek davlatlararo standartlar talabi asosida O'zbekiston Milliy kutubxonasidan jurnal uchun 2181-3884 ISSN raqami olingan.

© "O'zMU Jizzax filiali" – 2023

Tahririyat manzili:

130100, Jizzax viloyati, Jizzax shahri,
Sh.Rashidov Shox ko'chasi, 259-uy.

BO'LAJAK PEDAGOGLARDA IJODKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA ART-PEDAGOGIK VOSITALARNING DIDAKTIK IMKONIYATLARI

Ergasheva Umida Oripovna

Guliston davlat universiteti, mustaqil tadqiqotchi.

Annotatsiya.

Ushbu maqolada bo'lajak pedagoglarda ijodiy kompetensiyalarni rivojlantirishda art-pedagogik vositalarning didaktik imkoniyatlari chuqur ilmiy-nazariy tahlil qilinadi. Tadqiqotda san'atga asoslangan pedagogik yondashuvlarning ta'lim jarayonidagi o'rni, ijodiy fikrlashni shakllantirishdagi roli va ta'lim samaradorligini oshirishdagi ahamiyati keng ko'lamda muhokama qilinadi. Maqolada tahliliy, interaktiv, loyihaviy va refleksiv yondashuvlar kabi art-pedagogik metodlarning pedagogik samaradorligi asosli ravishda ko'rsatilgan. Olingan natijalar art-pedagogika talabalarida kreativ tafakkur, muammoli vaziyatlarni hal etish qobiliyati va innovatsion faoliyatni rivojlantirishda muhim didaktik vosita sifatida xizmat qilishini isbotlaydi. Ushbu tadqiqot natijalari kelajakda pedagogik jarayonlarni yanada takomillashtirish va talabalarining ijodiy salohiyatini oshirishga qaratilgan yangi yondashuvlarni ishlab chiqishda foydali manba bo'lishi kutilmoqda.

Kalit so'zlar: art-pedagogika, ijodiy kompetensiya, didaktik imkoniyatlar, kreativ tafakkur, bo'lajak pedagoglar, interaktiv metodlar, loyihaviy ta'lim, refleksiya.

ДИДАКТИЧЕСКИЕ ВОЗМОЖНОСТИ АРТ-ПЕДАГОГИЧЕСКИХ СРЕДСТВ В РАЗВИТИИ ТВОРЧЕСКИХ СПОСОБНОСТЕЙ БУДУЩИХ ПЕДАГОГОВ

Эргашева Умида Ориповна

Гулистанский государственный университет, независимый исследователь.

Аннотация.

В данной статье представлен углублённый научно-теоретический анализ дидактических возможностей арт-педагогических средств в развитии творческих компетенций будущих педагогов. В исследовании рассматривается роль педагогических подходов, основанных на искусстве, в образовательном процессе, их влияние на формирование творческого мышления и повышение эффективности обучения. Особое внимание уделено педагогической эффективности арт-педагогических методов, включая аналитический, интерактивный, проектный и рефлексивный подходы. Полученные результаты подтверждают, что арт-педагогика выступает важным дидактическим средством развития креативного мышления, способности к решению проблемных ситуаций и готовности к инновационной деятельности у студентов. Предполагается, что результаты исследования станут полезной научно-методической основой для дальнейшего совершенствования педагогического процесса и разработки новых подходов к развитию творческого потенциала будущих педагогов.

Ключевые слова: арт-педагогика, творческая компетенция, дидактические возможности, креативное мышление, будущие педагоги, интерактивные методы, проектное обучение, рефлексия.

DIDACTIC POTENTIAL OF ART-PEDAGOGICAL TOOLS IN DEVELOPING CREATIVITY AMONG FUTURE TEACHERS

Ergasheva Umida Oripovna

Gulistan State University, Independent Researcher.

Abstract.

This article presents an in-depth theoretical analysis of the didactic potential of art-pedagogical tools in developing the creative competencies of future teachers. The study explores the role of art-based pedagogical approaches in the educational process, their

contribution to fostering creative thinking, and their significance in improving learning effectiveness. Particular attention is paid to the pedagogical effectiveness of art-pedagogical methods, including analytical, interactive, project-based, and reflective approaches. The findings demonstrate that art pedagogy serves as an effective didactic tool for developing creative thinking, problem-solving abilities, and readiness for innovative professional activity among students. The results of this research are expected to provide a valuable scientific and methodological foundation for further improving pedagogical practices and designing new approaches aimed at enhancing the creative potential of future educators.

Keywords: art pedagogy, creative competence, didactic potential, creative thinking, future teachers, interactive methods, project-based learning, reflection.

Kirish. Hozirgi davr taraqqiyoti va global ta'lim paradigmasining transformatsiyasi sharoitida istiqbolli pedagog kadrlarining kreativ kompetensiyalarini shakllantirish strategik ahamiyatga ega bo'lgan ustuvor pedagogik vazifa sifatida e'tirof etilmoqda. Bugungi jadal globallashuv, intellektual resurslarning ustuvorligi va axborot oqimining eksponentsial ravishda ortishi pedagogik faoliyat mazmunini tubdan o'zgartirishni taqozo etmoqda. Zamonaviy o'qituvchi nafaqat tayyor nazariy bilimlarni yetkazuvchi subyekt, balki nostandart vaziyatlarda optimal qarorlar qabul qila oladigan, innovatsion texnologiyalarni loyihalashtirishga qodir va ijodiy fikrlash mexanizmlariga ega bo'lgan professional mutaxassis sifatida namoyon bo'lishi lozim.

Ushbu kontekstda art-pedagogika fenomenining ilmiy-amaliy ahamiyati ortib bormoqda. U san'at va pedagogik texnologiyalarning sintezi sifatida talabalarining ichki intellektual salohiyatini faollashtirish hamda ularning kasbiy shaxsini shakllantirishda muhim instrumental-didaktik baza bo'lib xizmat qiladi. San'atning turli ko'rinishlari orqali ta'lim oluvchilarning hissiy-estetik tajribasini boyitish, ularda evristik tafakkur elementlarini shakllantirish va kognitiv moslashuvchanlikni ta'minlash imkoniyati yuzaga keladi.

"Ilmiy qarashlariga ko'ra, badiiy-pedagogik yondashuvlar asosida tashkil etilgan o'quv jarayoni nafaqat talabalarining estetik dunyoqarashini kengaytiradi, balki ularda muammoli vaziyatlarni ijodiy tahlil qilish va intellektual innovatsiyalarni yaratish layoqatini tizimli ravishda rivojlantiradi." Shu sababli, bo'lajak pedagoglarning ijodiy kompetentligini art-pedagogika vositalari orqali transformatsiya qilish zamonaviy oliy ta'lim tizimining metodologik asoslarini takomillashtirishda asosiy drayverlardan biri hisoblanadi.

METODOLOGIYASI

Mazkur izlanishning metodologik asosi sifatida tizimli-strukturaviy yondashuv, qiyosiy-komparativ tahlil va pedagogik modellashirish prinsiplari belgilab olindi. Tadqiqot strategiyasi art-pedagogik instrumentalizmning didaktik salohiyatini ochib berishga yo'naltirilgan bo'lib, bunda mavjud ilmiy-nazariy manbalarning konseptual tahlili va ilg'or pedagogik innovatsiyalarni umimlashtirish (sintez) usullaridan keng foydalanildi.

Ilmiy tahlil jarayonida ta'lim muhitida interaktiv-evristik va loyihaviy o'qitish texnologiyalarining samaradorlik darajasi qiyosiy jihatdan o'rganildi. Ushbu metodlarning talabalar kognitiv faoliyatini faollashtirishdagi deterministik roli pedagogik eksperiment elementlari orqali asoslandi. Jumladan, tadqiqotchi "Konseptual qarashlarida qayd etilganidek, interaktiv metodologiya talabalarining kreativ yechimlar generatsiyasi va muammoli vaziyatlarni optimallashtirish jarayonidagi subyektiv faolligini kafolatlaydi." Bu esa, o'z navbatida, tanlangan metodologik majmuaning nafaqat nazariy jihatdan asoslanganligini, balki amaliy-prognostik xarakterga ega ekanligini ham tasdiqlaydi.

Tadqiqotning metodologik arxitekturasini quyidagi algoritmlar ketma-ketligida realizatsiya qilindi:

1. **Retrospektiv-gnoseologik tahlil bosqichi:** Ushbu bosqichda art-pedagogika fenomenining evolyutsion taraqqiyoti va fundamental nazariy asoslari tizimli ravishda tadqiq etildi. Bunda sohadagi ilmiy paradigmalarning retrospektiv (o'tmish tajribasi) va istiqbolli (futuro-pedagogik) nuqtayi nazardan qiyoslanib, konseptual xulosalar shakllantirildi.

2. **Instrumental-proyektiv yondashuv bosqichi:** Bo'lajak mutaxassislarning kreativlik darajasini va ijodiy kompetensiyalarini transformatsiya qilishga yo'naltirilgan loyihaviy o'qitish texnologiyalarining mualliflik-didaktik modellari ishlab chiqildi. Mazkur jarayon ta'lim oluvchilarning intellektual salohiyatini faollashtiruvchi pedagogik instrumentariylarni loyihalashtirishni qamrab oldi.

3. **Verifikatsiya va interpretatsiya bosqichi:** Amaliyotga joriy etilgan pedagogik modifikatsiyalar va metodik usullarning samaradorlik koeffitsiyenti qiyosiy-statistik metodlar yordamida verifikatsiya qilindi (tasdiqlandi). Olingan empirik ma'lumotlar tahlili asosida tadqiqotning metodologik gipotezalari interpretatsiya qilinib, yakuniy ilmiy-nazariy xulosalar tizimlashtirildi.

Natijalar va munozaralar

O'tkazilgan ilmiy izlanishlar va pedagogik eksperimentlar natijalari art-pedagogik instrumentalizmning oliy ta'lim tizimidagi metodologik va didaktik ustunligini to'liq verifikatsiya qildi. To'plangan empirik ko'rsatkichlar asosida quyidagi fundamental xulosalar va ularning nazariy asoslari tizimlashtirildi:

1. **Kognitiv-estetik transformatsiya:** San'at asarlarining germeneytik interpretatsiyasi talabalarining kognitiv

arxitektonikasini sezilarli darajada kengaytirishi aniqlandi. Bu jarayon shunchaki estetik zavq olish emas, balki vizual-evristik tafakkurni hamda muammoli vaziyatlarni polifastsetik (ko'p qirrali) tahlil qilish mahoratini shakllantiruvchi strategik drayver vazifasini o'taydi. Bu esa, o'z navbatida, intellektual innovatsiyalar generatsiyasi uchun zarur bo'lgan kreativ substratni yuzaga keltiradi.

2. **Kollaborativ-proyektiv faollik:** Tadqiqot davomida ijodiy loyihalarning realizatsiyasi talabalarning professional sotsializatsiyasini va avtonom refleksiyasini jadallashtirishi isbotlandi. "Jamoaviy-loyiha faoliyati sharoitida talabalarning innovatsion yondashuvlari nafaqat nazariy bilimlar asosida, balki amaliy hamkorlik va guruhli sinergiya mexanizmlari orqali verifikatsiya qilinadi. Bu esa kreativ kompetensiyalarni shakllantirishning instrumental-texnologik modelini optimallashtiradi."

3. **Multimedia-didaktik integratsiya:** Axborot-kommunikativ texnologiyalar va art-pedagogikaning sintezi o'quv jarayonining interaktivlik koeffitsiyentini maksimal darajaga ko'taradi. "Konseptual qarashlarida qayd etilganidek, raqamli ekotizimlar talabalarning ijodiy izlanish trayektoriyasini kengaytirib, murakkab didaktik materiallarni o'zlashtirishda yuqori samaradorlikka ega bo'lgan intellektual katalizator sifatida namoyon bo'ladi."

4. **Psixopedagogik modulyatsiya va motivatsion stabilizatsiya:** "Art-terapevtik texnologiyalar va o'yin metodikalarining dars jarayoniga transformatsiyasi talabalarning emotsional intellektini korreksiya qilish va ichki kreativ motivatsiyani barqarorlashtirish imkonini beradi. Mazkur yondashuv ta'lim oluvchilarning psixofiziologik holatini optimallashtirgan holda, ularning ijodiy salohiyatini to'laqonli realizatsiya qilish uchun qulay muhit yaratadi" (Johnson, 2018; Ziegler, 2019).

Tadqiqotning yakuniy tahlillari shuni tasdiqlaydiki, art-pedagogik modullar zamonaviy pedagog kadrlar tayyorlashda shunchaki yordamchi vosita emas, balki ta'limning mazmun-mohiyatini insonparvarlashtiruvchi fundamental tizimdir. Ushbu metodologiya talabalarning kommunikativ, refleksiv va kreativ qobiliyatlarini kompetensiyaviy paradigma talablari darajasida kompleks rivojlantirishga xizmat qiladi.

XULOSALAR

Izlanishlar davomida olingan nazariy-metodologik tahlillar va empirik verifikatsiya natijalarining konseptual sintezi shuni ko'rsatadiki, art-pedagogik instrumentalizm bo'lajak pedagog kadrlarining kreativ kompetentligini modifikatsiya qilishda fundamental-didaktik determinant bo'lib xizmat qiladi. Mazkur metodologik yondashuvning oliy ta'lim ekotizimiga tizimli implementatsiya qilinishi nafaqat kognitiv jarayonlar unumdorligini optimallashtiradi, balki talabalarda evristik tafakkur modellari hamda barqaror innovatsion-kreativ makonni loyihalash imkoniyatlarini sezilarli darajada kengaytiradi.

Olib borilgan ilmiy interpretatsiyalar art-pedagogik strategiyalarning zamonaviy ta'lim paradigmasidagi strategik o'rnini va ustuvorligini tasdiqladi. San'at va ilg'or pedagogik texnologiyalar sintezi istiqbolli mutaxassislarning kasbiy-shaxsiy identifikatsiyasini shakllantirishda muhim instrumental-konseptual platforma vazifasini o'taydi. Binobarin, art-pedagogik vositalardan muntazam foydalanish bo'lajak o'qituvchilarning kelgusi professional faoliyatida barqaror raqobatbardoshlikka erishishi, ularning intellektual va ijodiy resurslarini to'laqonli mobilizatsiya qilishi hamda original pedagogik innovatsiyalarni yaratishi uchun mustahkam poydevor bo'lib xizmat qiladi (Anderson, 2020; Davis, 2021).

Ta'lim dasturlari mazmunini art-pedagogik modullar bilan chuqur boyitish oliy o'quv yurtlaridagi ta'lim sifatini insonparvarlashtirish va kreativlashtirishning asosiy drayveri hamda strategik innovatsiyasi sifatida baholanishi lozim.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Anderson J. *Creative Teaching: A Guide for Educators*. – New York: Educational Publishing, 2020.
2. Jumanioyozova N. *Interaktiv metodlarning ta'lim jarayonidagi o'rnini*. – Toshkent: Pedagogika Press, 2019.
3. Davis M. *Project-Based Learning in Art Education*. – Chicago: Creative Learning Press, 2021.
4. Murodov A. *Multimedia in Education: Enhancing Engagement and Creativity*. – Boston: TechEd Publishers, 2021.
5. Ziegler A. *Games as Learning Tools in Creative Education*. – Los Angeles: Game-Based Learning Press, 2019.